

40 let plodnih Centra za fiziko

Minister Matteoli napovedal ustanovitev mednarodnega centra za okolje

TRST - Letos mineva 40 let, odkar je bil v Miramaru pri Trstu ustanovljen Mednarodni center za teoretsko fiziko (ICTP). Ustanovil ga je pakistanski fizik Abdus Salam, po katerem se center danes tudi imenuje, v starih desetletjih pa je pod okriljem Združenih narodov pomagal strokovno izpopolnjevati na desettisoče znanstvenikov iz vsega sveta, zlasti iz držav v razvoju. ICTP proslavlja svoj okrogli jubilej z dvodnevним simpozijem na temo: »Dediscina za prihodnost«. Ob njegovi včerajšnji otvoritvi so centru čestitali številni ugledni gostje, med drugimi državna poveljarja Italije Ciampi in Pakistana Mušaraf, voditelj IAEA in UNESCO ter italijanski minister za okolje Matteoli, ki je napovedal ustanovitev novega centra v Trstu, in sicer za okoljski razvoj.

Na 5. strani

40 plodnih let Centra za fiziko

Čestitke 2 državnih poglavarjev, 2 ministrov in 4 nobelovcev

»Svet se je v zadnjih 40 letih zelo spremenil, znanost je v tem času neverjetno napredovala, toda razkorak med bogatimi in revnimi državami, žal, ostaja in se celo veča. Mednarodni center za teoretsko fiziko (ICTP) Abdusa Salama namerava se okrepi svoje napore, da bi znanstvenikom iz revnejših držav posredoval vrhunsko znanje ter s tem pripomogel k razvoju njihovih dežel. V tem smislu se zdaj posebno zavzemamo za to, da bi osnovali

mrežo centrov, ki bi bili povezani z našim. To slej ko prej s temeljnimi namenom, da bi pomagali siriti v svetu mir preko znanja.«

Tako je povedal ravnatelj Katepalli R. Sreenivasan, ko je včeraj dopoldne nagovoril udeležence slovesnosti ob 40-letnici ICTP v Miramaru. Center je leta 1964 ustanovil pakistanski fizik Abdus Salam ob podpori italijanske vlade in pod okriljem Mednarodne agencije za atomsko energijo (IAEA). Na lokalni ravni je k nje-

govemu rojstvu bistveno pripomogla skupina fizikov tržaške univerze, kateri je načeloval prof. Paolo Budinich. Center je potem, tudi pod okriljem Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO), po eni strani razvijal vrhunsko fiziko (ravnatelj Salam je leta 1979 prejel Nobelovo nagrado), po drugi strani pa v različnih oblikah pomagal strokovno izpopolnjevati znanstvenike iz vsega sveta, predvsem iz držav v razvo-

ju. V 40 letih je gostil skorajda 100 tisoč raziskovalcev.

Ob vsem tem pa ne smemo spregledati dejstva, da je ICTP bistveno pripomogel tudi k razvoju današnjega Trsta: po njegovem zgledu ali vsaj v povezavi z njim je namreč v zadnjih desetletjih v našem mestu zrasla kopica drugih znanstvenih ustanov, ki danes tvorijo t. i. »tržaški sistem«. Le-te so med drugim nosilni stebrji sedanjne kandidature Trsta za prireditev priznane mednarodne razstave v letu 2008 na temo »Mobilnost znanja«.

Skratka, Salamova »utopija« izpred 40 in več let se je izkazala za izredno dalekovidno in plodno. To prihaja jasno do izraza tudi na dvodnevem simpoziju z naslovom »Dediščina za prihodnost«, ki se je včeraj pričel v ICTP v počastitev njegovga jubileja. Simpozij so namreč ob včerajšnji otvoritvi pozdravili s pisnimi čestitkami predsednika Italije Carlo Azeglio Ciampi in Pakistana Pervez Mušaraf, prek video posnetka generalni ravnatelj UNESCO Kočičiro Matsura, z osebnimi nastopi pa namestnik glavnega ravnatelja IAEA W. Burkart, italijanski državni podtajnik za zunanje zadeve Roberto Antonione, predsednik deželne vlade FJK Riccardo Illy, predsednik skupine držav G77 pri ZN N.A. Al-Nasser, generalni tajnik italijanskega zunanjega ministristva Umberto Vattani in italijanski minister za okolje Altero Matteoli. Danes bo nastopila tudi italijanska ministrica za znanost Letizia Moratti. Na simpoziju sodeluje 15 svetovno znanih znanstvenikov, med temi stirje nobelovci.

Delegati 27 držav so se od blizu seznanili s tržaško kandidaturo

Včeraj so se udeležili proslave ob 40-letnici ICTP

Delegati so v nedeljo obiskali staro pristanišče

Kroma

Slovesnosti ob 40-letnici Mednarodnega centra za teoretsko fiziko (ICTP) Abdusa Salama v Miramaru so se včeraj dopoldne udeležili tudi delegati 27 držav pri Mednarodnem uradu za razstave (BIE). To ni slučaj, saj je ICTP skupno z drugimi znanstvenimi ustanovami t. i. »tržaškega sistema« nosilni steber tržaške kandidature za prireditev expoja v letu 2008 na temo »Mobilnost znanja«. Tako je tudi ob čestitkah ICTP za 40 let plodnega dela marsikdo pristavil voščila, da bi Trst osvojil priznano mednarodno razstavo, od italijanskega predsednika Carla Azeglia Ciampija do predsednika deželne vlade FJK Riccardo Illyja.

Delegati so prispeli v naše mesto v soboto zvečer, potem ko so si privoščili izlet v Benetke. Nedeljo so prebili v znamenju turističnega ogleda našega mesta in njegove okolice. Obiskali so Miramarski grad, popol-

dne pa staro pristanišče, kjer naj bi se expo odvijal. Včerajšnji dan je bil bolj izrazito delovne narave. Po udeležbi na proslavi ob 40-letnici ICTP so se ugledni gostje dopoldne na tržaški prefekturi srečali z ministrom Alterom Matteolijem in z državnim podtajnikom za zunanje zadeve Robertom Antonionem. Z zanimanjem so sprejeli v vednost, da namerala italijanska vlada skupno z različnimi organizacijami oz. agencijami ZN ustanoviti v Trstu mednarodni center za okoljsko izobraževanje, kar bi dodatno obooglatilo vlogo Trsta kot ustvarjalca in posrednika znanja, zlasti v korist tretjega sveta.

Delegati pri BIE so se popoldne v mali dvorani Verdijevega gledališča srečali s predstavniki krajevnih oblasti. Projekt za tržaški expo so jim predstavili tržaški zupan Roberto Dipiazza, predsednik pokrajine Fabio

Scoccimarro, predsednik trgovinske zbornice Antonio Paoletti in predsednik deželne vlade Riccardo Illy. Vsi so poudarili, da Trst je in da hoče biti večkulturno središče nove Evrope.

Danes dopoldne bodo delegati obiskali znanstveni park pri Padricah in trziško ladjedelnico.

Tekmovanje za expo je še odprto

Katero mesto vodi tekmo za osvoboditev expoja v letu 2008, grški Solun, španska Zaragoza ali Trst? Na to vprašanje je v teh dneh mogoče slišati dokaj različne odgovore. Po nekaterih govorih naj bi Trst in Zaragoza razpolagala vsak z 10 gotovimi glasovi, medtem ko naj bi Solun močno zastajal z največ 4 zanesljivimi glasovi. Vse ostale države članice Mednarodnega urada za razstave (trenutno jih je skupno 91) naj bi bile za zdaj še neodločene.

Državni podtajnik za zunanje zadeve Roberto Antonione taksnih in podobnih govorih včeraj ob robu obiska 27 delegatov pri BIE ni hotel ne potrditi ne zanikati. »V resnici je igra še povsem odprta in takšna bo ostala do konca, se pravi do decembrske glavne skupščine BIE,« je dejal. Italijanski delegat pri BIE Francesco Carruso in drugi pobudniki tržaške kandidature pa so opozorili na nekatere težave konkurenčnih mest oz. držav. Tako se baje Grčija spopada s precejšnjimi finančnimi težavami po naporu, ki so ga zanjo predstavljale olimpijske igre. Zaragoza pa naj bi prešla za dva dneva povabila delegate pri BIE na podoben obisk v Zaragoza kot smo jih mi v Trst. No, njihovo vabilo je sprejela približno polovica manj držav kot naše,« je pristavil Carruso.

Pogled na udeležence včerajšnje slovesnosti

Kroma

ICTP / NAPOVED MINISTRA MATTEOLIIA

V Trstu bo sedež Mednarodnega programa za okoljski razvoj (IPED)

V Trstu se bo v kratkem rodila nova mednarodna znanstvena ustanova. Imenovala se bo Mednarodni program za okoljski razvoj (International program for environmental development - IPED), delovala pa bo pod okriljem Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) ter Okoljskega programa Združenih narodov (UNEP).

To je napovedal italijanski minister za okolje Altero Matteoli, ko je včeraj dopoldne nastopil na slovesnosti ob 40-letnici ICTP v

Ob robu 40-letnice centra za fiziko pa je predsednik Vsedravnega sveta za znanstveni in tehnološki razvoj Brazilije Erney Camargo včeraj podpisal sporazum z ravnateljem ICTP Katepalli-

jem R. Sreenivasanom, na osnovi katerega bodo v prihodnjih letih skupno privedli vrsto strokovnih konferenc s področja fizike in matematike po državah Latinske Amerike.

ICTP / SOUSTANOVITELJ

Priznanje fiziku Paolu Budinichu

V Trstu osnovati univerzo ZN

V okviru proslavljanja 40-letnice ICTP je včeraj prejel posebno priznanje tržaški fizik Paolo Budinich, ki se je svoj čas na krajevni ravni odločilno zavzel za ustanovitev centra. V priložnostnem nagovoru je Budinich dejal, da je bila ideja o ustanovitvi ICTP nekoč tako utopična, da so ji tudi prvi pobudniki komaj verjeli. »Danes pa bi se rad zavzel za neko drugo utopijo, ki mislim, da je veliko lažje uresničljiva,« je dejal. »Trst naj postane sedež Univerze Združenih narodov. Trst ima za to edinstvene možnosti, potreba po pretoku znanja v smer tretjega sveta pa se veča. To bi bil konkreten ukrep za zmanjšanje revščine, v kateri se

Paolo Budinich

rojeva etnični in verski fanatizem,« je pristavil. Italijanski minister Altero Matteoli pa je v imenu predsednika republike na slovesnosti podelil izvršnemu direktorju Akademije znanosti tretjega sveta (TWAS) s sedežem pri ICTP Mohamedu Hassanu častni naslov viteza republike.

MIRAMARSKI PARK

Odprtje centra za varstvo kolibrijev v Ekvadorju

Slovesnost odprtja ob prisotnosti ministra Matteolija

Včeraj je bil pester dan za rastlinjak v miramarskem parku. Stefano Rimoli, direktor tržaškega znanstvenega združenja, je v navzočnosti ministra za okolje Altera Matteolija, tržaškega zupana Roberta Dipiazze in nekaterih drugih tržaških upraviteljev, odprl nov Center za varstvo kolibrijev v Ekvadorju. Gre namreč za južnoameriško podružnico istoimenskega centra v Trstu, ki je tu morda bolj poznan pod imenom Miramarski tropski park.

Glede na to, da kolibriji izvirajo iz Ekvadorja, je pomen novega centra še toliko večji, saj gre za prvi center na svetu, ki se bo ukvarjal s proučevanjem in razmnoževanjem teh ptic v matični deželi. Naravni habitat bo namreč omogočil bolj precizno raziskovanje in zbrani podatki bodo zagotovili pregled nad dolgoročnim dogajanjem. Povedati je treba, da so ko-

libriji zelo pomembni za ekosistem v Južni Ameriki, saj s sesanjem cvetne medecine skrbijo za oprasevanje kar 80 % vseh južnoameriških rastlin, vključno z Amazonijo. Njihovo izumrtje, je povedal Rimoli, bi povzročilo hude posledice za gozdove v tistem predelu sveta.

Zadovoljstvo nad novim centrom sta izrazila tudi italijanski minister za okolje Matteoli in, v živo iz Ekvadorja, profesorica Tavella, ki se je

preko svetovnega spleta zahvalila vsem za vloženi trud in voljo. »To so projekti, ki delajo naše dežele pomembne«, je med drugim dejala prof. Tavella. Minister Matteoli pa je v svojem nagovoru ponudil finančno podporo studijem, ki jih izvaja Tropski park v Trstu. »Glede na to, da ta park ni nacionalni park, je običajna praksa za financiranje malo težja, pa vendarle se s politično voljo da storiti marsikaj,« je poudaril minister. (sc)

Altero Matteoli

Miramaru. Minister je dejal, da bo nova znanstvena ustanova delovala po zgledu ICTP. Razvijala bo vrhunsko okoljsko znanje, hkrati pa ga posredovala vsem državam, ki ga bodo potrebovale, zlasti tistim v razvoju. Matteoli je povedal, da je vlada načrt že odobrila in da bo parlament v doglednem času sprejel zadevni zakon. Vlada je dala za to na razpolago 5 milijonov evrov letno.